

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОДІАГНОСТИКИ**

**ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ: МЕТОДИЧНІ
РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-
ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА НАПИСАННЯ
НАУКОВИХ РОБІТ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

ЛУЦЬК – 2021

УДК 159.9:001.817(072)

М 54

Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 1, від 15.09.2021 р.)

Рецензенти:

- **Я.О. Гошовський**, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри педагогічної та вікової психології Волинського національного університету імені Лесі Українки
- **О. В. Лазорко**, доктор психологічних наук, професор кафедри загальної та клінічної психології Волинського національного університету імені Лесі Українки
- **О. І. Остапівський**, кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти

Розглянуто питання взаємозв'язку методології, методів та методики психологічного дослідження та висвітлено різноманітні класифікації методів психології. Описано специфіку методологічних проблем у теоретичній, практичній психології. Методичні рекомендації до організації навчально-дослідницької діяльності та написання наукових робіт здобувачами вищої освіти відповідають вимогам до написання такого типу робіт і розраховані на студентів факультету психології ВНУ імені Лесі Українки.

Практична психологія: методичні рекомендації до організації навчально-дослідницької діяльності та написання наукових робіт здобувачами вищої освіти / О. М. Мушкевич, О. М. Хлівна, Р. П. Федоренко, Л. І. Магдисюк, Л. Ф. Ключко. – Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2021. – 48 с.

УДК 159.9:001.817(072)

М 54

© Мушкевич М. І., Хлівна О. М.,
Федоренко Р. П., Магдисюк Л. І., Ключко Л. Ф.

ЗМІСТ

Передмова	4
РОЗДІЛ 1. МЕТОДОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ПРАКТИЧНІЙ ПСИХОЛОГІЇ	5
1.1. Основні поняття методології психологічної науки	5
1.2. Методологічні принципи наукових психологічних досліджень	6
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ	10
2.1. Структура та етапи проведення наукового дослідження	10
2.2. Мета і завдання випускних кваліфікаційних робіт	11
2.3. Порядок визначення та затвердження тематики ВКР	12
2.4. Порядок призначення та затвердження наукових керівників	16
2.5. Організаційні етапи написання ВКР	17
2.6. Контроль за виконанням ВКР	17
РОЗДІЛ 3. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ВИПУСКНИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ (ПРОЄКТІВ)	18
3.1. Вимоги до змісту ВКР	18
3.2. Обсяги ВКР	18
3.3. Вимоги до структури ВКР	19
РОЗДІЛ 4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ВИПУСКНИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ (ПРОЄКТІВ)	23
4.1. Загальні вимоги до оформлення ВКР	23
4.2. Оформлення розділів (підрозділів)	23
4.3. Нумерація	24
4.4. Вимоги до оформлення ілюстрацій, таблиць, формул і додатків	24
4.5. Загальні правила цитування та покликання на використані джерела	26
РОЗДІЛ 5. ПІДГОТОВКА, ПОРЯДОК ТА ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ ВКР	28
5.1. Попередній захист ВКР	28
5.2. Рецензування випускних кваліфікаційних робіт	28
5.3. Підготовка роботи до захисту	29
5.4. Захист випускних кваліфікаційних робіт	29
5.5. Оцінювання випускних кваліфікаційних робіт	30
РОЗДІЛ 6. ПОРЯДОК ЗБЕРІГАННЯ ВИПУСКНИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ (ПРОЄКТІВ)	32
ДОДАТКИ	33
Додаток А Форма заяви про затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)	33
Додаток Б Форма завдання на випускну кваліфікаційну роботу (проєкт)	34
Додаток В Зразок титульної сторінки випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)	36
Додаток Д Зразок оформлення змісту випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)	38
Додаток Е Форма подання голові ДЕК до захисту випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)	39
Додаток Ж Орієнтовна форма рецензії на випускну кваліфікаційну роботу (проєкт)	40
Додаток З Зразки оформлення бібліографії	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	47

Передмова

Підготовка і захист кваліфікаційних робіт є важливою частиною навчального процесу та заключним етапом засвоєння здобувачами вищої освіти відповідної освітньо-професійної програми.

Основними цілями освітньо-професійної програми «Практична психологія», яку реалізує кафедра практичної психології та психодіагностики є: підготовка кваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, здатних до розв'язання складних психологічних задач із застосуванням сучасних методів і технологій, розроблення нових продуктів для психодіагностики, психоедукації, психопрофілактики, психоконсультавання й поширення отриманих науково-практичних результатів у європейське освітньо-наукове співтовариство.

Унікальність ОПП полягає у: створенні умов для оволодіння здобувачами вищої освіти академічними знаннями та практичними навичками, які є необхідними для надання психологічної допомоги через збалансовану програму навчання; поєднанні класичної психологічної освіти з галузевим контекстом, що дає можливість отримати ґрунтовну фахову освіту та опанувати специфіку діяльності психолога в галузях військової та правової психології і практичної психології сім'ї; освітньо-професійній співпраці із закладами та установами за спрямуванням ОПП, що враховується в процесі організації написання кваліфікаційних робіт.

При написанні кваліфікаційних робіт також враховуються особливості вивчення тенденцій ринку праці шляхом моніторингу сайтів пошуку роботи та запрошення НПП кафедри щодо надання психологічних послуг показали, що існує постійний попит на практичних психологів, психологів-консультантів, керівників служб психологічного супроводу, працівників психологічних центрів, зокрема, з діагностики та консультавання, психологічних служб навчальних закладів, інклюзивних центрів. Ці ракурси діяльності інтегруються у тематику та зміст наукових досліджень учасників освітнього процесу.

Здобувач вищої освіти слідує методичним рекомендаціям кафедри і одночасно має можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію наукового дослідження через вільний вибір наукового керівника кваліфікаційної роботи, її теми, графіку виконання науково-дослідних завдань, вибору форм апробації публічної продукції здобувача-дослідника, визначенні вибірки дослідження, графіку консультацій з науковим керівником тощо.

У методичних рекомендаціях розглянуто питання взаємозв'язку методології, методів та методики психологічного дослідження та висвітлено різноманітні класифікації методів психології. Описано специфіку методологічних проблем у теоретичній, практичній психології. Методичні рекомендації до організації навчально-дослідницької діяльності та написання наукових робіт здобувачами вищої освіти відповідають вимогам до написання такого типу робіт і розраховані на студентів факультету психології та соціології ВНУ імені Лесі Українки.

РОЗДІЛ 1

МЕТОДОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ПРАКТИЧНІЙ ПСИХОЛОГІЇ

1.1. Основні поняття методології психологічної науки

Методологія науки – специфічна галузь знання, яка посідає проміжне місце в ієрархії пізнавальних сфер між конкретними науками та філософією. У гранично короткому визначенні методологія – це вчення про шляхи пізнавальної діяльності.

Методологія – це:

а) особлива форма рефлексії, що містить у собі:

- аналіз передумов та підстав наукового пізнання (насамперед філософсько-світоглядних), методів, способів організації пізнавальної діяльності;
- вивчення не тільки методів, а й засобів, до яких можна зарахувати принципи, регулятори, орієнтації, а також категорії та поняття;
- виявлення зовнішніх і внутрішніх детермінант процесу пізнання, його структури;
- критичне оцінювання отриманих наукою знань;
- визначення історично конкретних меж наукового пізнання при застосуванні цього способу його організації;

б) система принципів і способів організації, побудови теоретичної та практичної діяльності, а також вчення про цю систему;

в) вчення про ідейні позиції науки, логіку та методи її дослідження;

г) вчення про методи та принципи пізнання;

д) галузь наукової діяльності, яка вивчає і застосовує загальні та конкретні методи наукових досліджень, а також принципи підходу до визначення предмета, об'єкта, методів дослідження дійсності й до вирішення різних класів наукових завдань.

Методологія психології – це система принципів і способів організації та побудови теорії та практики деяких психологічних наук, їх галузей, а також вчення про цю систему. Це вчення є «корінням» дерева психологічної науки.

Рівень методики і техніки дослідження пов'язаний з дослідницькою практикою. Він становить норми і вимоги до прийомів ведення дослідницької практичної роботи. У психології до нього належать норми проведення експериментально-психологічних досліджень, класифікації видів експерименту, вимоги до розроблення психодіагностичних методів. Як зауважує В. Рибалка, значення методології для психології полягає в тому, що:

- методологія необхідна психології для осягнення, пізнання та перетворення самого предмета психології;
- без оновлення методологічних систем психологія не в змозі охопити безліч фактів, емпіричних матеріалів, експериментальних даних, які здобувають під час наукової психологічної діяльності;

- психолог-дослідник має бути методологічно грамотним, оскільки на нього покладено величезну відповідальність за отримання і використання наукових даних у теоретичному дослідженні та психологічній практиці.

У методології науки виокремлюють такі *функції*:

1) методологія забезпечує чіткість та ясність постановки проблеми (наукової або практичної) з боку як змісту, так і форми. Інакше кажучи, на підставі певних принципів та методологічних норм вдається грамотно сформулювати питання, яке потребує вирішення.

2) методологія здійснює світоглядну інтерпретацію результатів науки. Будь-яке відкриття, будь-які нові факти та одержані дані вимагають пояснення і включення у систему відомих знань. Наприклад, відкриття нових властивостей елементарних часток поставило проблему: або намагатися пояснити їх з позицій колишньої методології, або переглянути деякі принципи цієї методології.

3) методологія уможливорює виробити стратегію розвитку науки та практики. Зрозуміло, що вчені, які стоять на відмінних методологічних позиціях, подальші перспективи вбачають також по-різному.

4) методологія стимулює процес розвитку науки і практики. Застарілі методологічні принципи, які не відповідають новим науковим даним, зрозуміло, наврядчи зможуть когось до чогось стимулювати. Саме тому і відбувається зміна методологічних підходів, що формулювання нових норм і принципів дає змогу розкрити простір кращого бачення діапазону можливостей.

5) методологія дає певні засоби для вирішення поставлених завдань. Психоаналітична методологія пропонує свої засоби як для вивчення психіки, так і для впливу на неї.

6) методологія дає можливість описувати та оцінювати безпосередньо діяльність дослідника або практика та здійснювати вироблення рекомендацій та правил, тобто тих норм, якими має керуватися людина у своїй діяльності. Йдеться про аналіз структури діяльності, що містить мотивацію, цілі, завдання, дії, засоби й методи, оцінку результатів. Вирішення цих питань сприяє поліпшенню організаційного аспекту дослідження будь-яких проблем або перетворення досліджуваних об'єктів.

1.2. Методологічні принципи наукових психологічних досліджень

Принцип (від лат. – основа, першоджерело) – провідна ідея, основне правило поведінки і діяльності, центральне поняття, основу системи. Принцип утворює найголовніше узагальнення й поширення певного теоретичного положення на всі явища визначеної сфери діяльності, з якої цей принцип виокремлено та абстраговано.

Принцип детермінізму розкриває причини виникнення психіки у філогенезі та онтогенезі, закономірну зумовленість психічних явищ, психічної діяльності та психічних властивостей людини. Принцип детермінізму має велике значення не лише для пізнання психіки й розроблення психологічної

теорії, а й для пошуків шляхів передбачення, виховання психічних властивостей людини, керування ними.

Виокремлюють такі види детермінізму:

- механічний детермінізм припускає обумовленість психічних явищ матеріальними чинниками за зразком взаємодії об'єктів у механіці, де явища розглядалися як наслідки зовнішніх впливів. Такий вид детермінізму представляв психіку побічним явищем – епіфеноменом. Незважаючи на обмеженість цього погляду, воно дало психології найважливіші вчення про рефлекси, асоціація, афекти тощо;

- біологічний детермінізм пов'язаний з розвитком уявлень про живі організми; відкрив своєрідність поведінки живих систем (вчення Ч. Дарвіна про природний відбір) і затвердив погляд на психіку як необхідну для виживання функцію; містить припущення про розвиток, взаємодію в системі «організм–середовище». Цей принцип яскраво виявився у вченні Ф. Гальтона, в якому він стверджував, що розумові здібності чітко детерміновані фактором спадковості, і виступив основоположним у такій школі психології, як функціоналізм. Якщо механічний детермінізм представляв психіку побічним явищем (епіфеноменом), то тепер вона виступила як невід'ємний компонент життєдіяльності;

- психологічний детермінізм склався у працях натуралістів, які показали, що зумовлені впливом зовнішніх об'єктів на організм психічні явища (образ, реакція вибору та ін.) формуються за законами, відмінними від фізичних та біологічних, і виступають як особливі регулятори поведінки;

- соціальний детермінізм припускає, що розвиток психіки індивіда і його особистості відбувається у процесі засвоєння соціально-громадського досвіду, тобто соціалізації;

- системний детермінізм розкриває залежність окремих компонентів системи від властивостей цілого;

- детермінізм за типом зворотного зв'язку розглядається як наслідок, що впливає на його причину;

- статичний детермінізм – при однакових причинах виникають різні у конкретних межах ефекти, підпорядковані статистичній закономірності;

- пандетермінізм (термін введений В. Франклом) – припускає, що підґрунтям психологічних виявів особистості є духовні підстави.

За *принципом відображення* всі психічні функції (а не лише пізнавальні) за своєю природою є відображальними. Психічне відображення має сигнальний характер і випереджає фізичний контакт суб'єкта з об'єктом, попереджаючи суб'єкта, сигналізуючи про значущі для нього об'єкти за допомогою нейтральних щодо об'єкта подразників (сигналів). Сигнальність – фундаментальна властивість психічного. Вона характеризується високою вибірковістю та випереджуваністю. Психічне відображення в людини є знаково-опосередкованим. Воно активне на будь-якому рівні. Це або відбір чуттєвих, біологічно значущих сигналів на рівні організму, або розумове пізнання у процесі засвоєння на рівні індивіда, або творення суспільно-історичного досвіду на рівні особистості.

Принцип єдності психіки та діяльності конкретизує принципи детермінізму й відображення. За цим принципом психіка і діяльність не тотожні, але й не протилежні. Вони утворюють єдність. Психіка виступає як внутрішній, ідеальний план діяльності. Психічні моделі дійсності дають можливість орієнтуватись у навколишньому середовищі на всіх рівнях детермінації – організму, індивіда й особистості, забезпечуючи життєдіяльність, засвоєння і продукування суспільного досвіду. Принцип єдності психіки та діяльності дає змогу вивчати «таємниці» психіки через процеси і продукти діяльності та поведінки людини, розкриваючи об'єктивні закономірності внутрішніх психічних явищ.

У *принципі розвитку психіки* об'єктивно виявляються й реалізуються детермінація поведінки, зв'язок психіки та діяльності. За цим принципом кожному рівневі детермінації притаманний свій тип розвитку. На рівні організму суб'єкт розвивається у процесі визрівання і формування психофізіологічних підструктур, на рівні індивіда – у процесі діяльності присвоєння, а на рівні особистості – у процесі перетворювальної діяльності. У реальному процесі становлення людської особистості типи розвитку представлені не однозначно послідовно, а інтегрально, з послідовним домінуванням одного з них. Процес розвитку особистості пов'язаний з її творчою діяльністю. Особистісні якості закладаються під час ігрової та навчальної діяльності, а досягають повного розквіту у трудовій, творчій діяльності. При цьому творчість виступає і як процес створення суспільно цінного продукту, і як процес самотворення, саморозвитку, самореалізації, самооб'єктивації особистості – на основі засвоєння суспільно-історичного досвіду.

Усі типи розвитку (шляхом визрівання, навчіння, присвоєння, творення) в реальному процесі становлення людини як особистості відбуваються не ізольовано, вони діалектично переплітаються. Принцип розвитку психіки дає змогу адекватно розуміти психіку, розглядати її не як щось статичне, а як результат розвитку й діяльності на різних етапах становлення особистості.

Крім названих принципів, виокремлюють ще й другорядні, зокрема:

- *принцип моделювання та метод аналогії*, що засновані на можливості пізнання деяких властивостей об'єктів шляхом дослідження подібних їм матеріальних або нематеріальних (концептуально-понятійних, логіко-математичних) конструкцій. За своєю сутністю це шлях пізнання по аналогії. Поняття «подібність», «аналогія», «модель» з методологічної точки зору багато в чому схожі. Найяскравіший приклад використання цього принципу є спроба співвіднесення психіки та кібернетичних пристроїв;

- *установка на подолання сформованих парадигм* (зразків, шаблонів, стереотипів, схем, догм інтерпретації знань та стилів мислення) у науковому співтоваристві є важливим фактором для орієнтації наукової пізнавальної діяльності у напрямі відкриття принципово нового, позашаблонних інтерпретацій на базі сформованих концепцій;

- *принцип контрредукції* припускає пізнання вищих «метацілісних» властивостей об'єктів (систем) під час дослідження їх як елементів більш високоорганізованих систем, у тому числі і як еволюціонуючих елементів природних систем. Виявлення показників якісно специфічних властивостей, притаманних усім природним об'єктам, є важливим завданням методології науки. Під природними об'єктами розуміються цілісні об'єкти, походження яких не пов'язане зі свідомою творчістю людини (атоми й молекули, живі організми, природна мова, суспільство тощо).

- *принцип цілісності* являє собою пізнання індивідуальних цілісних властивостей досліджуваних об'єктів у взаємодії з іншими об'єктами (цілісностями тощо) в найпростішому викладі: ціле не зводиться до суми його частин. Асоціативна психологія, в якій вищі психічні процеси зводилися до простої суми нижчих процесів, є найбільш яскравим прикладом антицілісного розуміння психічної діяльності. Гештальтпсихологія першою виступила проти механістичних схем пояснення психічного і по-своєму порушила питання про цілісність психічного. Закон гештальта означає неможливість зведення вищих психічних явищ до нижчих. Таким чином, імпліцитно цілісність психіки перейшла на експліцитний рівень;

- *принцип редуції* означає пізнання деякої цілісності, системи, «складності» через пізнання простіших її складових, тобто частин елементів; передбачає приведення деяких даних, задач, процедур у зручний для їх аналізу або рішення вигляд. Наприклад, психічне зводиться до фізіологічного, біохімічного, біофізичного. Інакше кажучи, принцип редуції являє собою пізнання деяких інтегральних властивостей досліджуваних об'єктів (систем) через складові їхніх частин.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

2.1. Структура та етапи проведення наукового дослідження

У психологічному дослідженні є загальні правила (принципи), дотримання яких обов'язкове для отримання достовірного матеріалу, а також логічні етапи (від поставленої наукової проблеми до висновків). Головним таким принципом є принцип об'єктивності – його реалізація забезпечує надійність, однозначність результатів і неупередженість автора при фіксації фактів та їхній інтерпретації. Це важливо тому, що наші суб'єктивні (особистісні) настанови можуть створювати серйозні перешкоди на шляху розуміння поведінки людини. Ми привносимо в оцінювання психологічних фактів власні уявлення і цінності, які сформувалися в нашому унікальному минулому досвіді. Саме тому треба враховувати валідність і надійність методів дослідження, а зібрані емпіричні дані мають пройти перевірку на статистичну достовірність.

Психологічне дослідження проводять за такими етапами:

1. Відповідно до наукової проблеми і теми дослідження визначають його об'єкт і предмет, мету та завдання.
2. Вибір наукових методів дослідження, які доповнюють один одного (наприклад, спостереження і експеримент).
3. Визначення умов дослідження (лабораторний або природний експеримент).
4. Розроблення плану експериментального дослідження.
5. Вибір методів оброблення емпіричних даних (кількісний, якісний аналіз).
6. Інтерпретація зібраного експериментального матеріалу.
7. Формулювання висновків і визначення сфери їх застосування.

Обґрунтування актуальності проблеми дослідження здійснюють на основі аналізу проблемної ситуації, яка відображає суперечність між реальним станом об'єкта дослідження та сучасними завданнями (наприклад, особистісний розвиток майбутнього фахівця як пріоритетний напрям реформування вищої освіти в Україні).

Одночасно досліднику потрібно розрізнити об'єкт і предмет дослідження.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта – це якийсь конкретний бік, аспект, властивість або відношення об'єкта дослідження.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виокремлюється та його частина, яка є предметом дослідження.

2.2. Мета і завдання випускних кваліфікаційних робіт

Згідно з навчальними планами підготовки фахівця з вищою освітою, випускна кваліфікаційна робота (проєкт) – один із видів державної атестації студентів, яку виконують випускники освітніх ступенів «бакалавр» та «магістр» 1 . Через ВКР студент доводить рівень власної кваліфікації, уміння здійснювати науковий пошук і самостійно вирішувати наукові та практичні проблеми. Випускна кваліфікаційна робота (проєкт) – це вид наукової роботи, який дає можливість виявити рівень наукової та фахової підготовки студента з означеного фаху. Виконання ВКР та її захист перед Державною екзаменаційною комісією (далі – ДЕК) є перевіркою підготовки фахівця до самостійної діяльності з обраного напрямку підготовки (спеціальності) (освітньої програми), його спроможності самостійно аналізувати стан проблем у певній галузі науки, розробляти необхідні пропозиції. ВКР ОС «бакалавр» – самостійно виконана робота студента, яка свідчить про вміння автора працювати з літературою, узагальнювати й аналізувати фактичний матеріал, використовувати теоретичні знання і практичні навички, отримані під час оволодіння відповідною освітньо-професійною програмою; має елементи наукового дослідження.

При визначенні об'єкта потрібно враховувати, що об'єкт у психологічному дослідженні – це частина об'єктивної психологічної реальності (тобто того, що існує незалежно від нашої волі та свідомості), яку потрібно дослідити.

Предмет психологічного дослідження міститься в межах об'єкта як вузька, чітко окреслена частина психологічної реальності, яка безпосередньо досліджується.

Надзвичайно важливо в науковому дослідженні визначити мету, окреслити його завдання.

Мета наукового дослідження – це головний елемент структури та надзвичайно важливий методологічний інструмент дослідження. Для правильної постановки мети дослідження потрібно чітко з'ясувати таке:

1. Сутність досліджуваної проблеми та її головні суперечності; основні проблемні питання теоретичного та (або) експериментального характеру, які підлягають вирішенню шляхом наукового дослідження.

2. Сучасне теоретичне знання, яке може бути використане для пояснення структури і законів функціонування об'єкта, який вивчається.

3. Основні шляхи та обсяг необхідного теоретичного та (або) експериментального обґрунтування предмета дослідження.

4. Відомі у психології (або провідній щодо об'єкта дослідження науці) методи і засоби для проведення теоретичного та (або) експериментального вивчення предмета.

Випускна кваліфікаційна робота (проєкт) – це самостійне індивідуальне завдання навчально-дослідницького, теоретико-прикладного чи проєктно-конструкторського характеру, яке виконує студент на завершальному етапі фахової підготовки, і є однією з форм виявлення теоретичних і практичних

знань, уміння їх застосовувати для виконання конкретних наукових, технічних, економічних, соціальних та виробничих завдань.

ВКР повинна представляти закінчену розробку актуальної наукової або прикладної фахової проблеми. Вона повинна: – бути актуальною, мати новизну, виконуватися на рівні сучасних досягнень науки і техніки; – мати спрямування на вирішення практичних завдань майбутньої професійної діяльності; – стимулювати у студентів творчий пошук нових пріоритетних наукових рішень; – вимагати опрацювання спеціальної наукової і методичної літератури; – передбачати вибір оптимальних рішень на основі застосування математичних методів моделювання з використанням сучасних засобів обчислювальної техніки; – пов'язуватися з планами наукових досліджень керівника, кафедри, інших наукових підрозділів закладу; – узагальнювати і розвивати науково-дослідницькі вміння студента.

Виконання ВКР має на меті: – систематизацію, закріплення та поглиблення теоретичних і практичних знань за відповідним напрямом підготовки, формування навичок застосування цих знань під час розв'язання конкретних практичних, науково-методичних і науково-технічних задач; – розвиток навичок самостійної науково-дослідної роботи й оволодіння методикою теоретичних, експериментальних та науково-практичних досліджень, використаних під час виконання кваліфікаційної роботи; – набуття досвіду з аналізу отриманих результатів досліджень, формулювання нових висновків і положень, набуття досвіду з їх прилюдного захисту.

2.3. Порядок визначення та затвердження тематики ВКР

Тематика ВКР повинна відповідати професійним завданням, зафіксованим в освітньо-кваліфікаційній характеристиці відповідного до освітнього ступеня та напряму підготовки (освітньої програми). Перелік тем ВКР формується випусковими кафедрами, оновлюється кожного навчального року та затверджується рішенням вчених рад факультетів.

Тематику ВКР пропонують студентам на початку навчального року. Студенти мають право запропонувати свою тему з обґрунтуванням доцільності її розробки. У таких випадках перевагу надають темам, які безпосередньо пов'язані з місцем майбутньої професійної діяльності випускника. Тема випускної роботи ОС «магістр» може бути логічним продовженням випускної роботи ОС «бакалавр».

Для затвердження теми ВКР та призначення наукового керівника студент не пізніше 15 вересня навчального року подає письмову заяву на ім'я декана факультету із зазначенням теми. До 25 вересня теми затверджують на засіданні кафедри та призначають наукових керівників роботи. Заяву студента підписують завідувач відповідної кафедри, науковий керівник та декан факультету; заява зберігається на кафедрі. (Додаток А. Форма заяви про затвердження теми ВКР).

Не пізніше 1 листопада (для ОС «бакалавр») і 1 грудня (для ОС «магістр» першого року навчання) поточного навчального року загальний перелік тем усіх ВКР, які виконуватимуться на кафедрі, затверджує вчена рада факультету.

Уточнення у формулюванні затвердженої теми може бути внесене лише за згодою наукового керівника і затверджене на засіданні кафедри і раді факультету не пізніше дати погодження ректором списку допуску студентів до державної атестації. Довільна зміна студентом теми своєї роботи не допускається.

Основними критеріями вибору теми кваліфікаційного дослідження є:

- актуальність, елементи новизни і перспективність обраної теми;
- ступінь вивчення теми попередниками;
- наявність доступної для студента і достатньої для розкриття теми джерельної бази;
- можливість виконання теми на цій кафедрі;
- зв'язок теми з конкретними науковими планами та довгостроковими програмами кафедр;
- можливість отримання від впровадження результатів дослідження науково-освітнього ефекту; – особисті наукові інтереси студента.

Орієнтовні теми кваліфікаційних робіт для вибору здобувачами вищої освіти

- 1) Психологічні особливості фрустраційної поведінки військовослужбовців.
- 2) Копінг-стратегії військовослужбовців, що проходять службу за контрактом.
- 3) Психологічний супровід сімей, що мають дітей із проблемами розвитку.
- 4) Психологічний супровід сімей, що мають дітей з особливими потребами.
- 5) Психологічні особливості конфліктів та їх профілактика у працівників органів внутрішніх справ.
- 6) Психологічні особливості конфліктів та їх профілактика у працівників медичних закладів.
- 7) Соціальні страхи сучасних підлітків як характеристика їхнього емоційного розвитку: діагностика та корекція.
- 8) Почуття гумору в осіб з різними хронічними захворюваннями.
- 9) Психологічні особливості конфліктів у студентській групі в процесі спільної навчальної діяльності та їх корекція.
- 10) Гендерні відмінності сприйняття власної зовнішності осіб юнацького віку.
- 11) Роль особистісного фактору у виникненні та розвитку феномену емоційного вигорання.
- 12) Казкотерапія як засіб психологічної корекції пасивної поведінки студентської молоді.

- 13) Нейропсихологічні та особистісні характеристики матерів, які мають проблемних дітей.
- 14) Нейропсихологічні та особистісні характеристики батьків, які мають проблемних дітей.
- 15) Психологічні особливості особистісних характеристик людей, хворих на бронхіальну астму.
- 16) Вікова та гендерна диференціація показників психологічного здоров'я особистості.
- 17) Психологічні особливості взаємозв'язку інтелекту та конфліктності особистості.
- 18) Психологічний супровід батьків слабочуючих дітей.
- 19) Феномен материнства і його відображення в свідомості дівчат юнацького віку.
- 20) Феномен батьківства і його відображення в свідомості юнаків.
- 21) Арт-терапія як засіб роботи психолога з хронічними депресивними станами.
- 22) Особливості супервізії психотерапевтичної роботи з сім'єю, що має проблемну дитину.
- 23) Психологічні особливості проявів обману у вербальному та невербальному повідомленні.
- 24) Нейропсихологічне дослідження дітей з проблемами розвитку дошкільного та молодшого шкільного віку.
- 25) Психологічні особливості прояву захисних механізмів молодих осіб, які зловживають психоактивними речовинами.
- 26) Психологічні особливості почуття гумору при шизофренії та афективних розладах.
- 27) Психологічні особливості жінок із проблемами ваги.
- 28) Сімейна психологічна корекція дітей та підлітків з розладами поведінки.
- 29) Психологічна концепція емоційно-особистісного благополуччя.
- 30) Психологічні особливості індивідуальних рис та Я-концепції глядачів на психосемантичні асоціації художніх фільмів зі сценами насилля.
- 31) Психологічна детермінація формування білінгвізму у студентів ВЗО.
- 32) Психологічні особливості проявів суб'єктності дитини в залежності від рівня благополуччя матері.
- 33) Психологічні ресурси особистості як суб'єкта подолання стресу в умовах командної діяльності.
- 34) Життєстійкість як основа самореалізації особистості у складних життєвих ситуаціях.
- 35) Психологічні особливості суб'єктності особистості з різним типом характеру.
- 36) Вольові та пізнавальні риси особистості як фактори успішності навчальної діяльності школярів підліткового віку.

- 37) Психологічні особливості підготовки спортсменів з урахуванням їх індивідуально-типологічних рис.
- 38) Психодіагностика та психокорекція стресостійкості у навчальній діяльності студентів.
- 39) Деструктивний вплив ЗМІ на психічне здоров'я індивіда.
- 40) Самоменеджмент як чинник психічного здоров'я особистості.
- 41) Причини емоційного насильства у подружньому житті.
- 42) Психологічні детермінанти агресивних проявів у подружньому житті.
- 43) Проблема психологічної сепарації від батьків.
- 44) Психологічні особливості почуття провини дітей перед батьками.
- 45) Психологічні аспекти батьківського почуття провини перед дітьми.
- 46) Особливості тривожності і страхів у студентської молоді.
- 47) Дослідження впливу життєвих цінностей хлопців та дівчат студентського віку на формування уявлень про сімейне життя.
- 48) Психологічні чинники схильності до девіантної поведінки.
- 49) Психологічне насильство у сім'ї.
- 50) Стрес як чинник психосоматичних захворювань.
- 51) Психологічні чинники прояву завченої безпорадності у студентської молоді.
- 52) Психологічні особливості переживання депресивних станів.
- 53) Психологічне благополуччя як чинник особистісного зростання.
- 54) Антиейджинг і психосоматика похилого віку.
- 55) Особливості переживання самотності в осіб з різним рівнем психологічного благополуччя.
- 56) Психологічні чинники інфантилізму в дорослому віці.
- 57) Чинники психологічного благополуччя осіб похилого віку.
- 58) Вплив батьківської сім'ї на відносини у власній родині.
- 59) Невротичні розлади у студентської молоді.
- 60) Особливості емоційної саморегуляції майбутніх медичних працівників у процесі навчальної діяльності в медичному коледжі
- 61) Психологічні особливості професійного становлення майбутніх медичних працівників в процесі навчальної діяльності в медичному коледжі
- 62) Психологічні методи роботи з алкоголезалежними особами та їх сім'ями.
- 63) Особливості використання психологічних захисних механізмів хворими дітьми.
- 64) Психологічні особливості поведінки батьків хворих дітей.
- 65) Ставлення до хвороби та лікувального процесу в осіб пенсійного віку.
- 66) Ставлення до хвороби та лікувального процесу в осіб зрілого віку.
- 67) Психологічні особливості особистісних розладів зрілої особистості.
- 68) Психодіагностика емоційних особливостей ставлення до життя, до хвороби в період пізнього онтогенезу

- 69) Особливості використання психологічних захисних механізмів хворими дорослими особами.
- 70) Клініко-психологічні дослідження якості життя осіб з депресивними тенденціями.
- 71) Особливості життєвого прогнозування психосоматичного хворого.
- 72) Психологічні аспекти формування персональної відповідальності за здоров'я у зрілому віці.
- 73) Психологічні аспекти формування персональної відповідальності за здоров'я у студентському віці.
- 74) Психодіагностика та психокорекція прояву самооцінного ставлення особистості сучасними методами практичної психології
- 75) Характеристика якості життя осіб, що мають хронічні захворювання.
- 76) Формування тілесної свідомості та самосвідомості в учнів різного віку
- 77) Динаміка тілесної самосвідомості у хронічно хворих
- 78) Психодіагностика тілесної свідомості у психосоматичного хворого міської місцевості.
- 79) Психодіагностика тілесної свідомості у психосоматичного хворого сільської місцевості.
- 80) Характеристика психоемоційного профілю психосоматичних клієнтів.

2.4. Порядок призначення та затвердження наукових керівників

Науковими керівниками ВКР призначають висококваліфікованих фахівців кафедри з числа професорів і доцентів. У випадках, коли робота має прикладний характер, до керівництва її виконанням можуть залучатися висококваліфіковані спеціалісти відповідної галузі.

Науковий керівник роботи:

- допомагає студентові обрати найбільш перспективний і актуальний напрям кваліфікаційного дослідження;
- знайомить студента з вимогами щодо підготовки та захисту кваліфікаційної роботи;
- надає допомогу щодо розробки календарного плану-графіку на весь період виконання дослідження (від вибору теми до захисту роботи);
- рекомендує студентові необхідну наукову літературу та джерела з теми роботи; – регулярно надає консультації;
- стежить за ходом написання роботи, контролює своєчасне подання роботи до захисту в ДЕК;
- надає допомогу студентові в підготовці роботи до захисту;
- складає відгук на кваліфікаційну роботу та розкриває її зміст під час виступу на захисті кваліфікаційної роботи на засіданні ДЕК.

2.5. Організаційні етапи написання ВКР

Після затвердження на кафедрі теми студент разом із науковим керівником розробляє індивідуальний план-графік виконання ВКР із зазначенням усіх етапів та термінів її виконання, який підписує студент, науковий керівник та затверджується на засіданні відповідної кафедри. Він складається у двох примірниках, один з яких одержує студент, інший зберігається на кафедрі. Зміна плану-графіка виконання ВКР можлива тільки за згодою наукового керівника.

Додаток Б. Форма завдання на випускню кваліфікаційну роботу (проект)

Організаційно процес написання ВКР складається з таких етапів:

– підготовчого, який починається з вибору студентом теми і складання індивідуального плану-графіка. Студент повинен ознайомитися зі станом проблеми, провести необхідний огляд та аналіз аналогічних програмних розробок;

– основного, який реалізовується відповідно до вимог щодо організації наукового дослідження і передбачає збирання фактичного матеріалу, його обробку, написання тексту роботи відповідно до її плану, формулювання висновків та рекомендацій для подання науковому керівникові з метою перевірки; підготовку публікацій з теми дослідження;

– оформлювального, який здійснюється під час проходження переддипломної практики і завершується орієнтовно за місяць до захисту випускної кваліфікаційної роботи на засіданні ДЕК. На цьому етапі робота повинна бути повністю виконана та перевірена керівником;

– підсумкового, який включає отримання відгуку керівника та рецензії на випускню кваліфікаційну роботу від кваліфікованого спеціаліста відповідного профілю, як правило, з іншої організації або установи; проведення попереднього захисту на кафедрі, отримання рекомендації випускової кафедри про допуск до захисту, подання роботи до ДЕК.

2.6. Контроль за виконанням ВКР

Безпосередній контроль за виконанням ВКР відповідно до календарного плану здійснює науковий керівник.

Інформацію наукових керівників про хід виконання студентами ВКР заслуховують на засіданнях кафедри двічі протягом навчального року. При цьому визначають, як студент справляється з роботою, які у нього виникають труднощі та яких заходів треба вжити для їх подолання.

Кафедра має право не пізніше ніж за 20 днів до початку державних екзаменів рекомендувати відсторонення студента від виконання роботи, якщо вона не буде виконана вчасно з причин його неорганізованості чи недисциплінованості, що обов'язково фіксується в рішенні кафедри. Це є підставою для порушення клопотання про відрахування студента за невиконання навчального плану.

РОЗДІЛ 3 ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ВИПУСКНИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ (ПРОЄКТІВ)

3.1. Вимоги до змісту ВКР

Зміст кваліфікаційного дослідження повинен відповідати стандартам вищої освіти. Робота має бути актуальною, скерованою на новітні методи теоретичного й емпіричного дослідження, створення нових технологій, приладів, обладнання тощо, розкривати самостійне дослідження автора, містити елементи наукової новизни та відобразити практичне значення одержаних результатів, їх апробацію та впровадження у сферу практичної діяльності.

3.2. Обсяги ВКР

Обсяги та вимоги до ВКР визначає випускова кафедра на початку нового навчального року.

Об'єм ВКР становить:

№	Вид наукової роботи	Кількість сторінок	Кількість процитованих джерел
1	Курсова робота	25-30	30 і більше
2	Випускна робота	50-75	50 і більше
3	Магістерська робота	75 і більше	50 і більше

Відсоток схожості (плагіату)	Рекомендації
До 54 %	недопустимо низький рівень унікальності (робота повинна бути відхилена і може бути прийнята до повторного розгляду лише за умов докорінної переробки)
55-69 %	– низький рівень унікальності (робота потребує особливої уваги з боку наукового керівника (рецензентів, редакторів); очевидно, є потреба у доопрацюванні та повторній перевірці)
70-89%	– середній рівень унікальності (робота потребує уваги з боку наукового керівника (рецензентів, редакторів); може бути повернута на доопрацювання і повторну перевірку)
90-100 %	– високий рівень унікальності (робота допускається до захисту та/або опублікування)

* Згідно Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників ВНУ імені Лесі Українки

3.3. Вимоги до структури ВКР

(відповідно до Положення про випускні кваліфікаційні роботи (проекти) у ВНУ імені Лесі Українки)

Обов'язковими структурними елементами ВКР є:

❖ *для курсової роботи:*

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основну частину, яка містить два або три розділи;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

❖ *для бакалаврської (магістерської) роботи:*

• 4 вшиті у роботу файли (для розміщення допуску до захисту, відгуку наукового керівника, рецензії на наукову роботу, публікацій автора наукової роботи);

- титульний аркуш;
- завдання (календарний план роботи);
- анотація до наукової роботи українською та англійською мовами (кожна обсягом 1900-2000 знаків з пробілами);
- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Титульна сторінка роботи. Додаток В. Зразок титульної сторінки ВКР.

Анотація (українською для ОС «бакалавр», «магістр»). В анотації подають прізвище та ініціали автора і тему роботи; стислий виклад результатів дослідження із зазначенням наукової новизни та за наявності практичного значення; ключові слова (подають у називному відмінку, друкують у рядок через кому). Обсяг анотації не повинен перевищувати 3 сторінки.

Зміст подають на початку роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок вступу, усіх розділів, підрозділів та пунктів, висновків, списку використаних джерел, додатків. **Додаток Д.** Зразок оформлення змісту ВКР

Вступ включає актуальність теми, мету і завдання дослідження, об'єкт і предмет дослідження, практичне значення отриманих результатів, апробацію результатів дослідження. Обсяг вступу не повинен перевищувати 2–4 сторінки.

Актуальність теми. Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими вже підходами до розв'язання проблеми обґрунтовують актуальність і доцільність роботи для розвитку відповідної галузі науки.

Якщо робота виконується у системі досліджень кафедри (відділу, організації тощо), коротко визначають зв'язок вибраного напрямку з планами організації, галузевими, державними планами та програмами. Обов'язково потрібно зазначити роль автора у виконанні цих науководослідних завдань.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію.

Предмет дослідження знаходиться в межах об'єкта і становить частину від цілого (тобто об'єкта). Об'єкт і предмет співвідносяться як загальне і часткове. В об'єкті виділяють ту його частину, яка й стане предметом дослідження. Саме на предмет спрямована увага автора, оскільки він має визначати назву роботи.

Мета і завдання дослідження. Формулюють мету роботи і конкретні завдання, які необхідно розв'язати для досягнення поставленої мети. Мета – це кінцевий науковий результат, якого прагне досягти автор роботи у процесі власного дослідження. Завдання – це конкретні шляхи, засоби досягнення поставленої мети.

Теоретико-методологічна основа дослідження, де висвітлюються основні теоретичні положення науки, що є базовими в обґрунтуванні дослідження, представлені у концептуальних позиціях, концепціях, напрямках, течіях, які існують в науці.

Методи дослідження. Здобувач вищої освіти подає перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в науковій роботі мети.

База дослідження. Вказується навчальний заклад, виробництво чи організація, залежно від того де проводилося емпіричне дослідження. Окрім того, вказується кількісний і якісний склад вибірки досліджуваних.

Новизна дослідження, де здобувач вищої освіти подає коротку анотацію нових наукових досліджень, запропонованих особисто. Необхідно показати відмінність одержаних результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни.

Практичне значення одержаних результатів. Потрібно подати відомості про використання результатів роботи або рекомендації щодо їх використання із зазначенням певної галузі, теоретичного або практичного навчального курсу; висвітлити практичне застосування отриманих результатів або рекомендації щодо їх використання. Стисло повідомляють про впровадження результатів дослідження, назвавши організації, у яких здійснена реалізація, форми реалізації. Зазвичай впровадження оформлюється актом, підписаним представниками організацій, які використовують впроваджені матеріали.

Апробація результатів та публікації. Якщо автор брав участь у наукових конференціях, семінарах, засіданнях наукового гуртка з оголошенням результатів своєї роботи та має цьому підтвердження (опубліковані тези, статті або програму конференції за темою роботи), то слід зазначити їх назву, рік та місце проведення, а також вказати публікації з теми дослідження.

Основна частина. Складається з розділів, підрозділів, пунктів та підпунктів. Структура основної частини роботи повинна розкривати реалізацію завдань ВКР. У розділах основної частини подають: огляд літератури за темою і вибір напрямків досліджень, виклад загальної методики та основних напрямів досліджень, експериментальну частину і методику досліджень, проведені теоретичні або експериментальні дослідження, аналіз і узагальнення результатів досліджень.

У змісті першого розділу, як правило, подають теоретичні питання з теми випускної кваліфікаційної роботи, написані з використанням літературних першоджерел. Велике значення має правильне трактування понять теми, їх точність і науковість. Використані терміни мають бути загальнозживаними чи подаватися з посиланням на їх автора.

Інші розділи пишуть відповідно до теми роботи і вимог, розроблених випусковою кафедрою факультету. У практичній частині автор із вичерпною повнотою викладає методику проведення та результати власного дослідження. Головні вимоги до наукового викладу результатів – точність, чіткість, стислість.

Кожен розділ починають з нової сторінки. Основному тексту кожного розділу може передувати передмова з коротким описом вибраного напрямку. У кінці кожного розділу формулюють висновки зі стислим викладенням наведених у розділі результатів.

Основні розділи повинні мати бібліографічні посилання на літературу, що дозволяє аналізувати власні дані та порівнювати їх з даними інших джерел літератури.

Висновки повинні містити чіткий виклад найбільш важливих результатів дослідження з пропозиціями та побажаннями щодо подальшого дослідження певної теми. Висновки подають як окремі лаконічні положення чи методичні рекомендації. Їх головна мета – підсумки проведеної роботи. Важливо, щоб сформульовані висновки відповідали поставленим завданням. У висновках необхідно зазначити не тільки позитивне, що вдалося виявити в результаті вивчення теми, але й хиби та проблеми, а також конкретні рекомендації щодо їх усунення.

Додатки. За необхідності до додатків доцільно включити допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи (інструкції, методики, опис алгоритмів дій, конспекти уроків та позакласних заходів тощо); ілюстрації допоміжного характеру (таблиці, діаграми, схеми, графіки, карти, репродукції картин, ілюстрації до творів тощо); формули і розрахунки, зразки анкет, тестів, опитувальних листів та ін. На кожен додаток повинно бути посилання в тексті.

Список використаних джерел. З кількох можливих способів упорядкування матеріалу у списку (за алфавітом, за порядком згадування, за видом джерела) найбільш вживаним є розміщення прізвищ авторів або назв творів за алфавітом. Бібліографічний опис джерел та літератури складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної або видавничої справи (згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання.

Загальні положення та правила складання»). Якщо список містить посилання на літературу та джерела, записані як кириличними літерами, так і латинськими, то спочатку потрібно подавати ті, які записані кирилицею, а потім латиницею (за абеткою).

РОЗДІЛ 4

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ВИПУСКНИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ (ПРОЄКТІВ)

4.1. Загальні вимоги до оформлення ВКР

ВКР виконують на аркушах білого паперу формату А 4 (210x297 мм). Основний текст роботи друкують з одного боку аркуша через 1,5 комп'ютерних інтервали шрифтом Times New Roman, розмір шрифту – 14. Абзацний відступ – 1,25 мм. Текст необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – 30 мм, верхній, нижній – 20 мм, правий – 10 мм. У тексті документа необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності та чіткості зображення.

Помилки, описки та графічні неточності можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці виправленого тексту (графіки) машинописним способом або від руки. Виправлення повинно бути чорного кольору.

Роботу подають до захисту у переплетеному вигляді.

ВКР виконують українською мовою. Для спеціальностей (напрямів підготовки) «мова та література (англійська)», «мова та література (німецька)», «мова та література (французька)», «мова та література (польська)» – відповідно до специфіки.

Текст ВКР повинен бути стислий, точний та логічно послідовний. Текст викладають, дотримуючись норм чинного українського правопису (зі змінами і доповненнями 2019 року), використовуючи стиль ділового мовлення, необхідний для службових документів. Потрібно користуватися усталеною лексикою, наявною в академічних словниках, дотримуватися прийнятої наукової термінології, умовних символів та скорочень, уникати діалектизмів, засобів художнього стилю, нових запозичень тощо.

4.2. Оформлення розділів (підрозділів)

Текст основної частини поділяють на розділи, підрозділи, пункти і підпункти. Заголовки структурних частин «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з кількох речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Кожна структурна частина роботи починається з нової сторінки (крім назв підрозділів і пунктів у межах розділу).

Не допускається розташування назв розділів, підрозділів, а також пунктів і підпунктів у нижній частині сторінки, якщо після неї міститься лише один рядок тексту.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 2–3 інтервалам.

4.3. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знаку №.

Першою сторінкою випускної кваліфікаційної роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Такі структурні частини випускної роботи як «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» не мають порядкового номера. Інші розділи, підрозділи, пункти, підпункти нумерують арабськими цифрами. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу. Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу й порядкового номера підрозділу, відокремленого крапкою. Після номера підрозділу (підпункту) ставлять крапку (наприклад: 1.1.; 1.3.; 1.2.4.). Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. У кінці номера повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту.

Всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини, нумерують звичайно. Рисунки і таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок документа.

4.4. Вимоги до оформлення ілюстрацій, таблиць, формул і додатків

Ілюстрації (креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, фотознімки) потрібно розташовувати безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації повинні бути посилання у тексті.

Якщо ілюстрації створені не автором роботи, необхідно зробити певні посилання, дотримуючись вимог чинного законодавства щодо авторських прав.

Креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, які містяться у тексті, повинні відповідати вимогам державних стандартів.

Ілюстрації повинні мати назву, яку розташовують безпосередньо під зображенням. За необхідності під ілюстрацією розміщують пояснювальні дані (надпис під рисунком). Ілюстрації позначають словом «Рисунок...», яке разом із назвою ілюстрації розташовують після пояснювальних даних. Наприклад: «Рисунок 4.2. Діаграма розвитку...» або «Рис. 4.2. Діаграма розвитку...».

Ілюстрації потрібно нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад, другий рисунок третього розділу позначається як «Рисунок 3.2» або «Рис. 3.2». Посилання на ілюстрації роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «Рис. 1.2».

Таблиці. Цифровий матеріал здебільшого оформлюють у вигляді таблиць. Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці повинні бути посилання у тексті.

Таблиці потрібно нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу (за винятком додатків). Номер таблиці складається з номера розділу й порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою. Наприклад: друга таблиця третього розділу позначається як «Таблиця 3.2».

Слово «Таблиця» вказують один раз праворуч над першою частиною таблиці. Якщо таблиця переходить на наступну сторінку, то над іншими частинами пишуть «Продовження таблиці» із зазначенням номера.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву не підкреслюють.

Заголовки таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони становлять одне речення із заголовком. Підзаголовки, які мають самостійне значення, пишуть з великої літери. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки й підзаголовки граф зазначають в однині.

Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах одної сторінки. Якщо рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її головку, в другому випадку – боковик.

На всі таблиці повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...у табл. 1.» У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Формули та рівняння розташовують безпосередньо після тексту, у якому вони згадуються, посередині сторінки. Вище й нижче кожної формули повинно бути залишено не менше одного вільного рядка.

Формули та рівняння у тексті слід нумерувати порядковою нумерацією в межах розділу. Номер формули або рівняння складається з номера розділу й порядкового номера формули (рівняння), відокремлених крапкою. Наприклад: третя формула першого розділу позначається як «(1.3)». Номер формули зазначають на рівні формули в дужках у крайньому правому положенні у рядку.

Пояснення значень кожного символу й числового коефіцієнта потрібно давати з нового рядка. Перший рядок пояснень починають з абзацу словом «де» без двокрапки.

Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад «... у формулі (2.1)».

У **додатках** розміщують матеріал, який не може бути послідовно розташований в основній частині через великий обсяг, суто технічний характер або внаслідок неможливості способу відтворення (викладений на папері іншого формату). У додатки можуть бути внесені окремі ілюстрації, таблиці, схеми тощо.

Додатки потрібно оформлювати як продовження рукопису на подальших сторінках, розташовуючи відповідно до появи посилань на них у тексті. Додатки повинні мати спільну з рукописом наскрізну нумерацію сторінок.

Додатки позначають послідовно великими літерами українського алфавіту, за винятком Г, Ґ, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад: Додаток А; Додаток Б. Якщо у тексті один додаток, то він позначається як Додаток А.

Ілюстрації, таблиці, формули та рівняння, що є у тексті додатків, нумерують у межах кожного додатка. Наприклад: третій рисунок Додатка А позначається як «Рисунок А.3» тощо.

4.5. Загальні правила цитування та покликання на використані джерела

При написанні ВКР студент повинен давати покликання на джерела, матеріали або окремі результати, які наводяться в дослідженні чи на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, завдання, задачі, питання, вивченню яких присвячена робота. Такі покликання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Покликатися потрібно на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна давати покликання лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Покликання подають у тексті роботи у квадратних дужках – [14, с. 20] , де перша цифра – номер джерела у списку літератури, а друга – номер сторінки.

Запозичені висловлювання обов'язково беруть у лапки (оформлювати у вигляді цитати) та покликаються на першоджерело. Порухення цих вимог може призвести до кваліфікації дій автора як плагіату і, як наслідок, до недопущення роботи до захисту.

Приклад:

Цитата в тексті: «... незважаючи на пріоритетне значення мовних каналів зв'язку між діловими партнерами, ні в якому разі не можна ігнорувати найбільші канали передачі інформації [13, с. 29]».

Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст. Пряме цитування конкретного джерела не повинно перевищувати 1–2 абзаців.

Кількість прямих цитат на одній сторінці роботи не повинна перевищувати 2–3. Не потрібно подавати цитати у висновках.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, у якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, які викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинне бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні не допускається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується покликанням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами) потрібно бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні покликання на джерело;

д) цитування не повинно бути ні надмірним, ні недостатнім;

е) якщо автор дипломної роботи виділяє деякі слова, то робить відповідне застереження, наприклад: (курсив наш. – М.Х.), (підкреслено мною. – М.Х.), (розрядка моя. – М.Х.).

РОЗДІЛ 5

ПІДГОТОВКА, ПОРЯДОК ТА ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ ВКР

5.1. Попередній захист ВКР

ВКР проходять попередній захист на засіданні відповідної кафедри за встановленим графіком, але не пізніше ніж за три тижні до захисту.

Попереднім захистом випускної кваліфікаційної роботи може вважатися, за рішенням кафедри, виступ та участь студента у наукових конференціях – університетських, міжуніверситетських, всеукраїнських тощо.

На попередній захист студент повинен подати віддрукований та перевірений науковим керівником текст роботи.

Захист проводиться на засіданні кафедри за обов'язкової присутності завідувача кафедри та наукового керівника і передбачає такі процедурні етапи:

- виступ автора ВКР з повідомленнями про основні положення роботи;
- детальні відповіді студента на усні та письмові запитання членів кафедри щодо змісту й суті роботи;
- виступ наукового керівника (консультанта) про якість виконання роботи, про можливість допуску роботи до захисту перед ДЕК. Кафедра робить висновок про готовність роботи до захисту перед ДЕК, встановлює час роботи над зауваженнями та термін подачі роботи, оформленої згідно з вимогами, на кафедрі.

Висновок-витяг із засідання кафедри є підставою для допуску роботи до захисту перед ДЕК.

***Додаток Е.** Подання голові ДЕК щодо захисту ВКР*

На цьому ж засіданні кафедри затверджують рецензентів кваліфікаційної роботи.

5.2. Рецензування випускних кваліфікаційних робіт

Рецензування ВКР проводять висококваліфіковані спеціалісти виробничих, наукових і проєктних організацій, викладачі, які є фахівцями з певної спеціальності та, як правило, працюють в інших навчальних закладах. Склад рецензентів затверджує декан факультету за поданням завідувача випускової кафедри вищого навчального закладу. Рецензент ВКР будьякого освітнього ступеня не повинен бути співробітником кафедри, дипломні проєкти (роботи) якої він рецензує. Не дозволяється також призначення керівників випускних кваліфікаційних робіт для взаємного рецензування робіт.

Рецензія має бути об'єктивною, відображати як позитивні, так і негативні сторони роботи й містити оцінку за прийнятою шкалою оцінювання знань студентів. Особливу увагу в ній потрібно звернути на:

- актуальність теми;
- вміння застосовувати теоретичні знання для вирішення конкретних практичних завдань;

- наявність у роботі особистих пропозицій і рекомендацій, їх новизна, перспективність, практична цінність;
- достовірність результатів і обґрунтованість висновків дипломника;
- стиль викладу й оформлення роботи;
- недоліки роботи.

Рецензія не повинна дублювати відгук керівника, тому що відгук керівника – це в основному характеристика професійних якостей випускника та його роботи у процесі проєктування, а рецензія – це характеристика якості безпосередньо випускної кваліфікаційної роботи. Рецензія повинна містити рекомендовану оцінку роботи за розширеною лінгвістичною шкалою («відмінно», «дуже добре», «добре», «достатньо», «задовільно», «незадовільно»).

Студент має право заздалегідь ознайомитися із текстом рецензії. Негативна рецензія не є підставою для відхилення роботи від її захисту. *Додаток Ж. Орієнтовна форма рецензії на ВКР*

5.3. Підготовка роботи до захисту

Не пізніше ніж за місяць до захисту студент подає на відповідну кафедру для реєстрації:

- виконану випускну кваліфікаційну роботу (проєкт) разом з анотацією українською (для бакалаврів), українською та англійською мовами (кожна обсягом 1 900–2000 знаків з пробілами) для магістрів, ключовими словами / словосполученнями;
- письмову рецензію на ВКР з рекомендованою оцінкою.

5.4. Захист випускних кваліфікаційних робіт

На захист ВКР у ДЕК подають:

- зброшурований примірник випускної кваліфікаційної роботи з поданням голові ДЕК щодо захисту ВКР (містить довідку про успішність, висновок наукового керівника з характеристикою діяльності випускника під час виконання ним ВКР (проєкту), висновок кафедри про ВКР);
- письмову рецензію на ВКР з зазначенням рекомендованої оцінки;
- антиплагіатний висновок;
- навчальну картку студента;
- зведену відомість про виконання студентами навчального плану і одержані ними оцінки з теоретичних дисциплін, курсових робіт (проєктів) та виробничих практик, завірену деканом факультету (директором інституту).

Крім цього, ДЕК до захисту ВКР можуть бути подані:

- опубліковані статті, тези, програми конференцій за темою роботи, у яких автор брав участь; для захисту магістерських робіт наявність друкованої статті (чи методичних розробок тощо) є обов'язковою;

– документи, які вказують на практичне застосування роботи тощо.

Захист проводиться на відкритому засіданні ДЕК. На захисті можуть бути присутні та брати участь в обговоренні всі охочі, не порушуючи порядку й процедури захисту.

Процедура захисту включає:

- доповідь студента про зміст роботи;
- запитання до автора;
- оголошення відгуку наукового керівника та рецензента;
- відповіді студента на запитання членів ДЕК та осіб, присутніх на захисті;
- заключне слово студента;
- рішення комісії про оцінку роботи.

У доповіді студенту слід висвітлити такі важливі питання: обґрунтування актуальності теми дослідження; мета, завдання, об'єкт, предмет дослідження; що вдалося встановити, виявити, довести; якими методами це досягнуто; елементи новизни у теоретичних положеннях та в практичних рекомендаціях; з якими труднощами довелося зіткнутися в процесі дослідження, які положення не знайшли підтвердження.

У виступі повинні міститися також відповіді на основні зауваження наукового керівника та рецензента. Доповідь студента не повинна перевищувати за часом 10–15 хвилин. Для кращого сприймання присутніми матеріалу бажано підготувати презентацію або виготовити необхідні таблиці, діаграми, графіки. Під час захисту ВКР студент повинен дати вичерпні відповіді на всі зауваження у відгуках та рецензіях, а також у виступах на захисті.

Оцінку за результатами захисту ВКР виставляють після закритого обговорення у ДЕК, фіксують у протоколі ДЕК та оголошують (голова ДЕК) на відкритому засіданні.

Тривалість захисту однієї ВКР не повинна перевищувати 30 хвилин.

5.5. Оцінювання випускних кваліфікаційних робіт

Оцінювання результатів складання державних іспитів та захисту ВКР здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у шкалу ECTS та лінгвістичну оцінку:

- 90–100 балів (A) – відмінно – відмінне виконання з незначними помилками;
- 82–89 балів (B) – дуже добре – вище середніх стандартів, але з деякими помилками;
- 75–81 балів (C) – добре – в цілому змістова робота зі значними помилками;
- 67–74 балів (D) – задовільно – непослідовно викладений матеріал зі значними недоліками;

– 60–67 балів (E) – достатньо – виконання відповідає мінімальним критеріям;

– менше 60 балів (FX) – незадовільно.

Рішення ДЕК про оцінку ВКР приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь у її засіданні. За однакової кількості голосів голос Голови ДЕК є вирішальним.

При визначенні оцінки роботи повинна бути врахована думка рецензента, виступ студента під час захисту своєї роботи, його відповіді на зауваження рецензента та на запитання членів екзаменаційної комісії.

Повторний захист ВКР з метою підвищення оцінки не дозволяється.

У випадках, коли захист ВКР не відповідає вимогам рівня державної атестації, ДЕК ухвалює рішення про те, що студент є неатестованим, про що здійснюється відповідний запис у протоколі засідання комісії. У такому випадку ДЕК встановлює: може студент подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням чи він повинен опрацювати нову тему, визначену відповідною кафедрою навчального закладу. Повторний захист ВКР дозволяється протягом трьох років після закінчення вищого закладу освіти, але не раніше, ніж під час наступної державної атестації.

Студент, який отримав незадовільну оцінку за ВКР, відраховується з вищого навчального закладу. Йому видається академічна довідка встановленого зразка.

РОЗДІЛ 6

ПОРЯДОК ЗБЕРІГАННЯ ВИПУСКНИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ (ПРОЄКТІВ)

ВКР зберігаються в секторі рідкісних видань та іноземної літератури бібліотеки університету упродовж п'яти років, після чого фондоутримувач готує акт про списання, який підписує ректор, після чого роботи утилізують.

У десятиденний термін після закінчення роботи ДЕК лаборанти кафедри, на яких виконувалися випускні кваліфікаційні роботи (секретарі ДЕК), готують акт про передачу їх до бібліотеки університету. Акт передачі підписують завідувач кафедри, декан факультету. Надалі вказаний акт зберігається на випусковій кафедрі.

Відповідальні особи на факультетах забезпечують розміщення випускних кваліфікаційних робіт в Електронному фонді університету

ДОДАТКИ

Додаток А

Форма заяви про затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи (проєкту) для бакалаврів та магістрів

Декану

_____ (назва факультету)

Волинського національного університету
імені Лесі Українки

_____ (прізвище, ініціали)

студента (ки) _____ групи
спеціальності _____
освітньо-професійної програми _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Заява

Прошу затвердити тему бакалаврської роботи (проєкту)

Науковим керівником прошу призначити

_____ (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Дата

Підпис

Візи:

Завідувач кафедри _____

Керівник випускної кваліфікаційної роботи (проєкту) _____

Додаток Б

Форма завдання на випускню кваліфікаційну роботу (проект) для бакалаврів та магістрів

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ**

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет _____

Кафедра _____

Освітній ступінь _____

Спеціальність _____

(код і назва)

Освітньо-професійна програма _____

**ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри**

«__» _____ 20__ року

**ЗАВДАННЯ НА ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ (ПРОЄКТ)
СТУДЕНТУ**

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проекту)

Керівник роботи (проекту)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

2. Строк подання студентом роботи (проекту)

3. Мета та завдання випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

3. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)	Строк виконання етапів роботи (проєкту)	Примітка

Студент

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник роботи (проєкту)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Додаток В

(Зразок титульної сторінки курсової роботи)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ
Кафедра практичної психології та психодіагностики**

НАЗВА КУРСОВОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ)

(КЕГЛЬ 18-20, НАПВЖИРНИЙ)

Курсова робота з _____

Спеціальність: 053 «Психологія»

Освітньо-професійна програма «Практична психологія»

студентки (а) _____ групи

ПРИЗВИЩЕ ІМ'Я ПО БАТЬКОВІ

(великими літерами, 14 кегль)

Науковий керівник:

ПРИЗВИЩЕ ІМ'Я ПО БАТЬКОВІ,

(великими літерами, 14 кегль)

вчене звання, наук. ступінь, посада

(Зразок титульної сторінки випускної кваліфікаційної роботи (проєкту) для бакалаврів та магістрів

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ
Кафедра практичної психології та психодіагностики

На правах рукопису

ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я ТА ПО БАТЬКОВІ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
(КЕГЛЬ 14, НАПІВЖИРНИЙ)

НАЗВА ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ
РОБОТИ (ПРОЄКТУ)
(КЕГЛЬ 18-20, НАПІВЖИРНИЙ)

Спеціальність: 053 «Психологія»

Освітньо-професійна програма «Практична психологія» (для бакалаврів)

Освітньо-професійна програма «Практична психологія (психологічне консультування та психотерапія)» (для магістрів)

Робота на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр» або «Магістр»

Науковий керівник:

ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я ТА ПО
БАТЬКОВІ наукового керівника
науковий ступінь, вчене звання,
посада

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол №

засідання кафедри практичної психології та психодіагностики

від ____ 20__ р.

Завідувач кафедри

Прізвище, ініціали _____
(ПІДПИС)

ЛУЦЬК – 20__

Додаток Д

(Зразок оформлення змісту випускної кваліфікаційної роботи (проєкту))

ЗМІСТ

ВСТУП
РОЗДІЛ 1 НАЗВА	
1.1.	Назва першого підрозділу розділу 1.....
1.2.	Назва другого підрозділу розділу 1.....
1.3.	Назва третього підрозділу розділу 1.....
РОЗДІЛ 2 НАЗВА	
2.1.	Назва першого підрозділу розділу 2.....
2.2.	Назва другого підрозділу розділу 2.....
2.3.	Назва третього підрозділу розділу 2.....
РОЗДІЛ 3 НАЗВА	
3.1.	Назва першого підрозділу розділу 3.....
3.2.	Назва другого підрозділу розділу 3.....
2.3.	Назва третього підрозділу розділу 3.....
ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
ДОДАТКИ

Додаток Е

Форма подання голові ДЕК до захисту випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)
для бакалаврів та магістрів

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Подання голові державної екзаменаційної комісії щодо захисту випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

Направляється студент _____ до захисту випускної
(прізвище та ініціали)
кваліфікаційної роботи (проєкту) за спеціальністю _____
освітньою програмою _____
(назва)
на тему: _____
(назва теми)

Випускна кваліфікаційна робота (проєкт) і рецензія додаються.

Декан факультету _____
(підпис)

Довідка про успішність

_____ за період навчання на факультеті
(прізвище та ініціали студента)
_____ з 20__ року до 20__ року повністю виконав
навчальний план за напрямом підготовки (спеціальністю, освітньою програмою) з таким
розподілом оцінок за: національною шкалою: відмінно __%, добре __%, задовільно __%;
шкалою ECTS: А __%; В __%; С __%; D __%; Е __%.

Методист факультету _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Висновок керівника випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

Студент(ка) _____

Керівник роботи (проєкту) _____
(підпис)

«__» _____ 20__ року

Висновок кафедри про випускну кваліфікаційну роботу (проєкт)

Випускна робота (проєкт) розглянута. Студент (ка)

_____ (прізвище та ініціали)

допускається до захисту даної випускної кваліфікаційної роботи (проєкту) в ДЕК.

Завідувач кафедри _____
(назва кафедри)

_____ (Ініціали, прізвище)
(підпис) «__» _____ 20__ року

Додаток Ж

Орієнтовна форма рецензії на випускню кваліфікаційну роботу (проект)

Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Рецензія на бакалаврську (магістерську) роботу студента

(назва спеціальності, освітньої програми)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема бакалаврської (магістерської) роботи _____

Актуальність теми _____

Наявність самостійних розробок автора _____

Практична цінність і основні висновки та рекомендації _____

Наявність недоліків _____

Оцінка рецензента (за розширеною лінгвістичною шкалою («відмінно», «дуже добре», «добре», «достатньо», «задовільно», «незадовільно»)) _____

Рецензент _____

(підпис)

(прізвище, посада)

«___» _____ 20__ р.

Додаток 3

Зразки оформлення бібліографії

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне
посилання.

Загальні положення та правила складання»

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Один автор	<ol style="list-style-type: none">1. Дичківська О. О. Інноваційний менеджмент : конспект лекцій. Київ : ДІА, 2018. 82 с.2. Бондаренко В. Г. Історія України. Львів, 2017. 153 с.3. Лазор О. Я. Державне управління у сфері реалізації екологічної політики в Україні: організаційно-правові засади : монографія. Львів : Ліга-Прес, 2003. 542 с.4. Ваш О. М. Етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. 104 с.5. Гурманова Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. та допов. Київ : ЦУЛ, 2017. 193 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none">1. Мартиненко З. Е., Макар І. В. Управління підприємством: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2017. 296 с.2. Палеха В. І., Карпова П. В. Менеджмент організацій : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 120 с.3. Білоус С. І., Корнійчук В. П. Філософія освіти : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2016. 176 с.4. Мороз І. С., Василенко Н. Ю. Маркетинг : конспект лекцій. Київ : Молодь, 2016. 102 с.5. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с.6. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Вид. 3-тє., переробл. та допов. Херсон, 2017. 212 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none">1. Тарнавська Г. Я., Марценюк Н. С., Герасимова Т. М. Фінанси : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2017. 412 с.2. Пустовенко В. В., Максименко І. Л., Яким А.С. Безпека життєдіяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2017. 348 с.
Чотири автори	<ol style="list-style-type: none">1. Гуревич Д. Т., Чекан О. С., Грибан О. М., Макарова В. В. Інновації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 389 с.2. Бікулов Д.Т, Чкан А.С., Олійник О.М., Маркова С.В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с.3. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
П'ять і більше авторів	<ol style="list-style-type: none">1. Операційний менеджмент : підручник / С. М. Поплавська та ін. Київ : ЦУЛ, 2011. 267 с.2. Охорона праці : навч. посіб. / О. І. Подольська та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2017. 264 с.3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : станом на 10 жовт. 2017 р. / К. І. Мягченко та ін. ; за заг. ред. І. М. Ливанова. Київ :

	ЦУЛ, 2017. 428 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Веретенко В. В. Міжнародний маркетинг : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Марценюка. Київ, 2015. 374 с. 2. Бутенко М. П., Качур В. П., Петренко С. В. Психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Дутко. Київ : ЦУЛ, 2017. 332 с. 3. Дахно І.І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ: ЦУЛ, 2015. 560 с. 4. Бутко М.П., Неживенко А.П., Пепа Т.В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с.
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. 30 років історичному факультету: історія та сьогодення (1986-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. В.В. Черепані. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 340 с. 2. Етнографія : конспект лекцій / за заг. ред. В.І. Гарапка; уклад. А.І. Гарапка. Київ : ЦУЛ, 2018. 320 с. 3. Міжнародні відносини : монографія / за ред. М.А. Березовського. Київ : ЦУЛ, 2016. 162 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: П.О. Бедрія, О.О. Петренка. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за заг. ред. Т.А. Тарнавського. Київ : ЦУЛ, 2016. 186 с. 6. Підготовка фахівців у ВНЗ в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Мукачєво, 4-5 жовт. 2018 р. Мукачєво : МДУ, 2018. 226 с. 7. Освіта в Україні: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П.М. Марценюк (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2017. 319 с. 8. Товарознавство / упоряд. В. Олексик. Київ, 2014. 804 с.
Багатотомні видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія рослин / редкол.: І. М. Деркач та ін. Київ : ЦУЛ, 2016. Т. 8. 812 с. 2. Безруков В.Д. Поезія : в 2 т. / ред. изд.: Л.Г. Мороз, А.Г. Мягченко; авт. вступ. ст. А.В. Сипина. Київ ; Мелітополь : НПУ ім. М. Драгоманова ; МГПУ ім. Б. Хмельницького, 2016. Т. 2. 206 с. 3. Новицький О.М. Сочинення : в 4 т. / ред. изд.: Н.Г. Мозговая, А.Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н.Г. Мозговая. Київ ; Мелітополь: НПУ ім. М. Драгоманова ; МГПУ ім. Б. Хмельницького, 2017. Т. 1. 382 с. 4. Бюджетна система України: історія, стан та перспективи : у 3 т. / Акад. прав. наук України. Львів : Право, 2012. Т. 2 : Бюджетний менеджмент / заг. ред. Ю. П. Бубряка. 476 с. 5. Кучеренко Н. П. Казначейська справа : в 6 т. Київ : Право, 2016. Т. 3 : Контроль у системі Державного казначейства. 432 с.
Автореферати дисертацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Петров О. Г. Музикотерапія : автореф. дис. ... канд. псих. наук : 12.00.06. Київ, 2009. 40 с. 2. Поплавська С.Д. Формування готовності студентів медичних коледжів до комунікативної взаємодії у професійній діяльності : автореф. дис. ... канд. пед наук : 13.00.04. Житомир: Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка, 2009. 22 с. 3. Козлова О. Г. Підготовка вчителя до інноваційної діяльності в системі післядипломної освіти: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. К., 1999. 235 с.
Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Петрук Л. А. Дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Львів, 2004. 140 с. 2. Винниченко О. М. Контроль соціально-економічного розвитку

	<p>промислових підприємств : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Київ, 2018. 344 с.</p> <p>3. Дишко О.Л. Формування готовності бакалаврів з туризму до професійної взаємодії зі споживачами туристичних послуг: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Луцьк, 2016. 230 с.</p> <p>4. Гавриш І.В. Теоретико-методологічні основи формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Харків, 2006. 563 с.</p>
<p>Законодавчі та нормативні документи</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. 98 с. 2. Про вищу освіту : Закон України від 05.09.2016 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2016. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Податковий кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536. 4. Про освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2018. URL:http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2018). 5. Питання соціального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2017 р. № 1060. <i>Офіційний вісник України</i>. 2018. № 5. С. 430–443. 6. Про інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2019-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2018 р. № 43/2018. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2018. 23 лют. (№ 35). С. 10. 7. Про затвердження Вимог до оформлення кандидатської дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2018 р. № 50. <i>Офіційний вісник України</i>. 2018. № 25. С. 139–141. 8. Інструкція щодо порядку оформлення і ведення особових справ отримувачів усіх видів соціальної допомоги : затв. наказом М-ва. праці та соц. політики від 19.09.2006 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2006. 19 верес. (№ 18). С. 15–16. 9. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543.
<p>Архівні документи</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лист Голови Спілки «Первоцвіт» Г. Ф. Петренка на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Поповича щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г.Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В.А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. Об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 3. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. 4. Наукове товариство ім. Шевченка. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
<p>Патенти</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зернозбиральний комбайн: пат. 25742 Україна: МПК6 С09К11/00, 01Т1/28, G21НЗ/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с. 3. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 С09К11/00,

	G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.
Препринти	<p>1. Марченко М. І., Кополович А. Д., Яким Б. М. Про точність визначення радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).</p> <p>2. Федорченко Б. А., Смотрич В. Н. Радиационное повреждение материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).</p>
Стандарти	<p>1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.</p> <p>3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p>
Каталоги	<p>1. Прокопенко И. П. Каталог растений для работ по экодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с.</p> <p>2. Історична спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Петров, О. В. Олійник. Харків, 2000. 64 с.</p> <p>3. Пам'ятки історії та мистецтва Закарпатської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Петрик та ін.; Упр. культури Закарпат. облдержадмін., Закарпат. іст. музей. Ужгород, 2003. 160 с.</p>
Бібліографічні покажчики	<p>1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О.В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с.</p> <p>2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10).</p> <p>3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні: бібліогр. покажч. / уклад.: Н.М. Загородна та ін.; наук. ред. Т.В. Марусик; відп. за вип. М.Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).</p> <p>4. Лисодед О.В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с.</p> <p>5. Яценко О.М., Любовець Н.І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).</p>
Частина видання: книги	<p>1. Баймуратов М.А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М.А. Баймуратов. <i>Михайло Баймуратов: право як буття вченого</i> : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М.О. Баймуратова / упоряд. Та відп. ред. Ю.О. Волошин. К., 2009. С. 477–493.</p> <p>2. Гетьман А.П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды.</p>

	<p>Харьков, 2013. С. 205–212.</p> <p>3. Коломоєць Т.О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т.О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197.</p> <p>4. Алексєєв В.М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.</p>
<p>Частина видання матеріалів конференцій (тези доповіді)</p>	<p>1. Лалак Н. В. Шляхи підвищення мотивації молодших школярів до навчання. <i>Анотовані результати науково-дослідної роботи інституту педагогіки за 2011 рік</i> : збірник тез повідомлень, Київ, 2012. С.202–203.</p> <p>2. Максименко Д. В. Методи оперативної діагностики виробничої діяльності підприємства. <i>Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці</i> : збірник тез та доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 21 лютого 2013 р.). Київ, 2013. С.331–335.</p> <p>3. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 4. Анциперова І.І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i>: тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м.Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С.134–137.</p> <p>5. Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. <i>Формирование толерантного сознания в обществе</i>: материалы VII междунар. антитеррорист. форума (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150.</p> <p>6. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p> <p>7. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.</p>
<p>Частина довідкового видання</p>	<p>1. Павлик І. М. Право інтелектуальної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 683.</p> <p>2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. <i>Основи педагогіки освіти</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Дмитрука, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.</p> <p>3. Сірий М.І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.</p>
<p>Частина видання: продовжуваного видання</p>	<p>1. Коломоєць Т.О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.</p> <p>2. Левчук С.А., Хмельницький А.А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць</p>

	<p>типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С.153–159.</p> <p>3. Левчук С.А., Рак Л.О., Хмельницький А.А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.</p> <p>4. Тарасов О.В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.</p>
<p>Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)</p>	<p>1. Кучеренко О. О. Конституційні права людини і громадянина. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92.</p> <p>2. Коваль Л., Коваль П. Переваги дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>3. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2017. Vol. 18, No 2. P. 109–118.</p> <p>4. Хорошилова С. А., Малафіїк Л. О., Хмельов А. А. Моделювання складеної конструкції за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.</p> <p>5. Андрущук І.В. Взаємодія як педагогічна категорія. <i>Педагогічний дискурс</i>. 2013. №14. С. 15-19.</p> <p>6. Андрущенко В.П. Модернізація педагогічної освіти України в контексті Болонського процесу. <i>Вища освіта України</i>. 2004. № 1. С. 5-9.</p> <p>7. Бех І. Виховні закони у благодійному житті особистості. <i>Рідна школа</i>. 2011. № 6. С. 39-42.</p> <p>8. Дем'яненко Н.М. Самостійна робота магістрантів в умовах модульного навчання: організація і управління. <i>Вища освіта України</i>. 2011. № 3. Т.1. С. 8-81.</p>
<p>Електронні ресурси</p>	<p>1. Україна очима дітей : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>2. Хміль А. А. Функції державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsey.org.ua/5_2017/32.pdf.</p> <p>3. Хміль І. О. Шляхи подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2016. № 3. С. 20–27. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>4. Яцків Я.С., Маліцький Б.А., Бублик С.Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т.12, №6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006</p>

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ПОЛОЖЕННЯ про випускні кваліфікаційні роботи (проекти) У Волинському національному університеті імені Лесі Українки. URL: https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_pro_vypuskni_kvalifikatsiini_roboty.pdf
2. ПОЛОЖЕННЯ про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Polozhennya-pro-systemu-zapobigannya-ta-vyyavlenya-akademichnogo-plagiatu.pdf>
3. Гоцуляк Н. Є., Шпортун О. М. Методика наукових досліджень в психології: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2020. 152 с.
4. Дуткевич Т. В., Савицька О. В. Практична психологія: вступ до спеціальності: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 256 с.
5. Іванашко О. Є. Методичні рекомендації до організації навчально-дослідницької діяльності студентів та написання наукових робіт. Луцьк: СНУ імені Лесі Українки, 2017. 68 с.
6. Магдисюк Л. І. Основи практичної психології та організація наукових досліджень в галузі: програма вибіркової навчальної дисципліни. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2019. 25 с.
7. Магдисюк Л. І. Основи практичної психології та організація наукових досліджень в галузі: методичні рекомендації до курсу «Основи практичної психології та організація наукових досліджень в галузі». Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2019. 27 с.
8. Магдисюк Л. І., Федоренко Р. П. Медико-психологічне консультування: навч.-метод. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 332 с.
9. Мельник А. П., Магдисюк Л. І., Дучимінська Т. І. Патопсихологія та спецпрактикум з клінічної психодіагностики: навч.-метод. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 152 с.
10. Методичні рекомендації до проходження навчальної, виробничої та переддипломної науково-дослідної практик у клініці: методичні рекомендації / Р. П. Федоренко та ін. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 92 с.
11. Психологічна допомога в клініці: навч.-метод. посіб. / Р. П. Федоренко та ін. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 224 с.
12. Федоренко Р., Мушкевич М., Коширець В. Психологічне консультування та психотерапія : зміст, прийоми, технології: навч. посіб. [для студентів вищ. навч. закл.]. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 368 с.

Навчально-методичне видання

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ОРГАНІЗАЦІЇ
НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА
НАПИСАННЯ НАУКОВИХ РОБІТ
ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ОСВІТНЬО-
ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ»**

Укладачі

Мирослава Іванівна Мушкевич
Олександра Миколаївна Хлівна
Раїса Петрівна Федоренко
Людмила Іванівна Магдисюк
Леся Федорівна Ключко

Набір і верстка – укладачів